

ВИСНОВОК
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації
Кінзерської Тетяни Володимирівни
на тему «Державно-правові погляди Іллі Шрага», поданої на здобуття
наукового ступеня
доктора філософії з галузі знань 08 Право
за спеціальністю 081 Право

Міжкафедральний семінар, проведений на базі кафедри теорії та історії
держави і права «30» жовтня 2023 року, протокол № 4.

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. Розбудова сучасної української держави відбувається у складних та суперечливих умовах. Військові дії на території України, анексія значної частини українських земель, трансформаційні процеси у важливих сферах життєдіяльності країни чітко актуалізують потребу єдності й згуртування всього українського народу для вирішення надзвичайно важливих завдань внутрішнього та зовнішнього характеру. З цією метою вкрай важливо ефективно використовувати набутий історичний досвід попередніх поколінь, особливо зважаючи на те, що практично сто років тому українська держава вже проходила подібні процеси. Детальне вивчення особливостей національно-визвольної боротьби українського народу на початку ХХ ст. дасть можливість уникнути численних помилок та прорахунків, визначити місце і роль у державотворчих процесах провідних українських діячів.

У зв'язку з цим одним із найважливіших завдань вітчизняної науки на сучасному етапі є дослідження творчої спадщини відомих діячів, які були безпосередніми учасниками процесів українського державо- і правотворення на зламі століть. Звернення до їхніх державно-правових поглядів – це об'єктивна потреба часу, яка спонукає до нової й неупередженої оцінки спадщини діячів. Важливу роль у цьому контексті відіграв Ілля Шраг, який протягом усього свого життя боровся за права українського народу, відстоював його право на самовизначення.

З огляду на це, вивчення державно-правових поглядів Іллі Шрага становить неабиякий науковий інтерес. Аналіз його поглядів, починаючи з етапу їх формування й аж до становлення в контексті суспільно-політичних процесів в українських землях кінця ХІХ – початку ХХ ст., дасть можливість комплексно відобразити особливості українського державотворення зазначеного періоду, з'ясувати його роль в українському національному відродженні.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконувалось в рамках науково-дослідної теми кафедри теорії та історії держави і права юридичного факультету Вищого навчального закладу «Університет економіки та права «КРОК» «Теоретичні та практичні проблеми забезпечення прав людини та дитини в умовах

розбудови правової, демократичної, соціально орієнтованої держави з широко розгалуженими інститутами громадянського суспільства» (державний реєстраційний номер УкрІНТЕІ: 0118U001384) 05.2018-06.2023. Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Вищого навчального закладу «Університет економіки та права «КРОК» (протокол № 7 від 31 травня 2018 р.).

3. Наукова новизна отриманих результатів.

Дисертація є першим в Україні комплексним дослідженням, де на основі широкої історіографічної та джерельної бази досліджуються державно-правові погляди І. Шрага.

Внесок здобувача у розробку зазначеної проблеми визначають такі основні результати:

уперше: на основі глибокого опрацювання джерел комплексно проаналізовано процес становлення та утвердження державно-правових поглядів І. Шрага з урахуванням низки істотних факторів, які вплинули на становлення його особистості; розкрито напрямки наукових розробок І. Шрага у сфері функціонування судових установ як елемента системи правосуддя в умовах режиму загальноімперського самодержавства; простежено погляди І. Шрага на систему формування українських патріотичних переконань у контексті забезпечення за всіма громадянами права на культурне і національне самовизначення;

удосконалено: положення про те, що у творчій спадщині І. Шрага чітко простежуються ідеї української автономії та національної самоідентичності з усвідомленням того, що єдність української нації та її розвиток визначається комплексом якісних здобутків у всіх сферах життєдіяльності суспільства; знання про багатоаспектну діяльність І. Шрага як адвоката, дослідника у сфері юриспруденції та державного діяча; положення стосовно актуалізації І. Шрагом ідей соборності українських земель та відстоювання прав українського народу у межах єдиної української держави;

набули подальшого розвитку: доробки щодо впливу суспільно-політичних процесів в українських землях другої половини ХІХ – початку ХХ ст. на державно-правові орієнтири І. Шрага; знання щодо депутатської діяльності І. Шрага в І Державній Думі Російської імперії стосовно захисту прав українського народу.

4. Теоретичне значення результатів дисертації. У дисертації здійснено комплексне історико-правове дослідження державно-правових поглядів Іллі Шрага. Стверджується, що розвиток вітчизняного державо- і правотворення являє собою особливий і неоднозначний процес, важливе місце у якому посідають визначні творчі особистості, суспільно-політичні та культурно-просвітницькі діячі. Серед них окремо виділимо постать Іллі Шрага, який був відомим юристом, державним діячем і активним учасником українського національно-патріотичного руху.

5. Практичне значення результатів дисертації.

Значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені пропозиції й висновки можна використати у таких сферах: правотворчій – у

процесі розробки нормативно-правових актів у сфері регулювання державного устрою та конституційного забезпечення української державності; правозастосовчій діяльності – у процесі реформування правової системи України на сучасному етапі; науково-дослідній – з метою подальшого наукового розроблення актуальних питань вітчизняного державотворення; навчальному процесі – при викладанні навчальних дисциплін та курсів під час підготовки підручників, посібників і навчально-методичного забезпечення викладання таких навчальних дисциплін, як: «Історія держави і права України», «Історія політичних та правових вчень», «Теорія держави і права», «Історія України», «Політологія».

Використання результатів дисертації засвідчується достовірністю висновків та наукових положень дослідження, що підтверджується їх зв'язками та можливостями інтеграції в існуючі наукові соціально-гуманітарні знання, відповідністю тим тенденціям, які відбуваються як в Україні, так і в Європі та світі загалом.

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі.

Дисертація є самостійною роботою. Висновки й положення наукової новизни одержані автором самостійно. Дисертанткою було опубліковано 8 статей за темою дисертації.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі теорії та історії держави і права Університету «КРОК», науковий керівник доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії та історії держави і права Університету «КРОК» Скоморовський В. Б.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Кінзерської Т. В. є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

7. Список опублікованих праць за темою дисертації.

За результатами досліджень опубліковано 8 наукових праць, у тому числі 5 статей у наукових фахових виданнях (з них 1 стаття у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до ОЕСР та/або Європейського Союзу, фахових виданнях України категорії «А», або закордонних виданнях, що входять до WoS або Scopus), 3 тези доповідей в збірниках матеріалів конференцій.

Загальний обсяг публікацій дорівнює 1,66 авторських аркуша.

Статті у наукових періодичних виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз:

1. Скоморовський В. Б., Кінзерська Т. В. Погляди Іллі Шрага на систему правосуддя в українських землях після Судової реформи 1864 р. *Legal Bulletin*. 2022. № 3. Рр. 18-23. 0,25 друк. арк. (по міжнародних наукометричних базах Google Scholar; Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського) (внесок здобувачки – 50%).

2. Кінзерська Т. В. Правозахисна діяльність Іллі Шрага. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2019. Вип. 35. С. 38-43. 0,25 друк. арк. (по міжнародних наукометричних базах Index Copernicus, Ulrichsweb Global Serials Directory, США).

3. Кінзерська Т. В. Погляди Іллі Шрага на проблему реформування аграрного законодавства Російської імперії (крізь призму депутатства в Першій Державній Думі). *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 6. Т. 1. С. 15-17. 0,13 друк. арк. (по міжнародній наукометричній базі Index Copernicus).

Статті у іноземних виданнях:

1. Shutak I., Skomorovskyi V, Muzychenko G., Riabchenko T., Kinzerska T., Humeniuk T. Features of the Norms of the Constitutional Law of Ukraine. *Estudios de Economia Aplicada*. 2021. Volumen: 39-5. ISSN: 1133-3197. P. 1-12. 0,5 друк. арк. (по міжнародній наукометричній базі Scopus) (внесок здобувачки – 17%).

2. Кінзерська Т. Становлення державно-правових поглядів Іллі Шрага. *Leges și viața*. 2019. Nr. 10/2 (334). P. 46-48. 0,13 друк. арк. (по міжнародній наукометричній базі Index Copernicus).

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Кінзерська Т. В. Державницька позиція Іллі Шрага у I Державній думі Російської імперії. *Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку: матеріали міжнародної конференції* (м. Київ, 02 грудня 2021 р.). URL: <https://conf.krok.edu.ua/SRE/SRE-2021/paper/view/1025> (дата звернення: 26.06.2022).

2. Кінзерська Т. В. Становлення творчої особистості Іллі Шрага в контексті суспільно-політичних процесів в українських землях кінця XIX – початку XX ст. *Новітні тенденції сучасної юридичної науки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Дніпро, 4-5 грудня 2020 р.). Дніпро: ГО «Правовий світ», 2020. С. 16-19. 0,17 друк. арк.

3. Кінзерська Т. В. Захист прав української мови у державотворчій діяльності Іллі Шрага. *Сучасне державотворення та правотворення: питання теорії та практики: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Одеса, 13-14 грудня 2019 р.). Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2019. Ч. I. С. 23-25. 0,13 друк. арк.

ВВАЖАТИ, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Кінзерської Т. В. на тему: «Державно-правові погляди Іллі Шрага», відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, наказу МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» за № 40 від 12 січня 2017 року та пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора

філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

РЕКОМЕНДУВАТИ дисертацію Кінзерської Тетяни Володимирівни на тему : «Державно-правові погляди Іллі Шрага», до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

**Головуюча на засіданні
міжкафедрального семінару
завідувач кафедри теорії та історії держави і права
Вищого навчального закладу
«Університет економіки та права «КРОК»
к.ю.н.**

Олена ЧЕРНЕТЧЕНКО

Секретар

Олександра ГОРБАЧЕНКО

підпис *О. Чернетченко* Директор департаменту кадрів Вищого навчального закладу "Університет економіки та права" Крок
О. Горбаченко
20 22 р.

